

డెండ్రోకలామస్ స్టాక్స్ (ఓయిముల)

ఇవి ఆర్థిక ప్రాముఖ్యత కలిగివున్న ముఖ్యమైన వెదురుజాతి మొక్కలు; ముళ్ళు లేకుండా, 6-9 మీ. ల ఎత్తు వరకు పెరగగలవు. కణుపుమద్యమాలు 15-30 సెం.మీ. పొడవు ఉండి 2.5-4 సెం.మీ. వెడల్పును కలిగి ఉంటాయి. తృణ కాండాల ద్వారా మొక్కలను పెంచుకోవచ్చు.

ఉపయోగాలు: గృహోపకరణాలు, హస్తకళలు, ఆహారం, వ్యవసాయ పనిముట్లు.

సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 4x4 మీ.

డెండ్రోకలామస్ స్పిక్టస్ (కల్లన్ ములా)

ఇవి 7-30మీ. ఎత్తు మరియు 2.5-8 సెం.మీ.ల, వ్యాసంతో, పెరగగల వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 30-45 సెం.మీ.పొడవును కలిగి, మందమైన గోడలతో ఉంటాయి. విత్తనాల ద్వారా మొక్కలను పెంచుకోవచ్చు.

ఉపయోగాలు: భవన నిర్మాణం, గృహోపకరణాలు, కర్త గుఱ్ఱ మరయు కాగితం పరిశ్రమలు, వ్యవసాయ పనిముట్లు, సంగీత వాయిద్యాల తయారీ, ఆహారం.

సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 6x6 మీ.

ఒక్కాండ్రా ట్రావన్కోరికా (ఎట్ట)

ఇవి 2 - 6 మీ.ఎత్తు మరియు కాండాలు 2.5-5సెం.మీ. వ్యాసంతో ఉన్న రెల్లు వంటి, బూడిద-ఆకుపచ్చ రంగు గల, గుబురు వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపు మద్యమాలు సాధారణంగా 45-60 సెం.మీ. పొడవును కలిగి ఉంటాయి. విత్తనాలు మరియు పిలకల ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.

ఉపయోగాలు: హస్తకళలు, కర్త గుఱ్ఱ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు, వేణువు తయారీ, బుట్టలు, తడకలు మొదలైనవి.

నేలను సిద్ధ పరచి, మొక్కలు నాటడం

వెదురు మొక్కలు అన్ని రకాల నేలలు లేదా మృత్తికలలో సమర్థవంతంగా పెరుగగలిగే జాతులు. సాధారణంగా చదునుగా వున్న నేలలు పొడవుగా పెరిగే రకాలకు, వీటవాలుగా వున్న నేలలు పొట్టిగా పెరిగే రకాలకు అనుకూలము. వెదురు మొక్కల నాణ్యమైన మరియు విజయవంతమైన సాగు కొరకు సరైన నేల ఎంపిక అతి ముఖ్యమైనది. దీనితోపాటు, తరచూ కలుపు మొక్కలు తొలగించడం, పశువులు మరియు ఇతర శాకాహార జంతువుల నుండి మొక్కలను రక్షించడానికి కంచె ఏర్పాటు చేయడం, నేల సారం మరియు నాణ్యతను పెంచడానికి సేంద్రీయ ఎరువుల వాడకం వంటి అవశ్యకమైన విధానాలను పాటించాలి. వర్షాకాలం మొదలయ్యే సమయంలో, వెదురు కొమ్ము (రైజోమ్)లను 60x60x60 సెం. మీ. నుండి 100x100x100 సెం.మీ., అలాగే తృణకాండాలను లేదా నారు మొక్కలను 30x30x30 నుండి 45x45x45 సెం.మీ. పరిమాణంలో సిద్ధం చేసుకున్న గుంటలలో నాటుకోవాలి. ఒకవేళ, లేటరైటిక్ లేదా సముద్ర తీర ప్రాంతాలు అయితే, 2 అడుగుల లోతులో సారవంతమైన మట్టి, పచ్చిరొట్ట మరియు సేంద్రీయ ఎరువుల మిశ్రమంతో ఏర్పాటు చేసిన గుంటలలో వెదురు మొక్కలను నాటుకోవాలి. అయితే, వేసవి కాలంలో క్రమం తప్పకుండా మొక్కలకు సాగునీటిని అందించాలి. నాణ్యమైన దిగుబడిని పొందడానికి నేల సవరణలు చేయడంతోపాటు సేంద్రీయ (ఆవు పేడ, కంపోస్ట్, పెరటి ఎరువు, బూడిద), ఆకర్షణ ఎరువు (NPK)ల వాడకం మరియు మొక్కలు గుబురుగా పెరగకుండా అనవసరమైన కొమ్ములను కత్తిరించడం వంటివి నిర్వహించుకోవాలి. అదేవిధంగా, మొక్క చుట్టూ కనీసం 1 మీ. వ్యాసార్థం మరియు 15 సెం.మీ. లోతు వరకూ నేలని వదులు చేసుకోవడం ద్వారా మట్టి తేమను కోల్పోకుండా వుండి, కొమ్ము (రైజోమ్) బాగా పెరగడానికి దోహదపడుతుంది.

పంట సేకరణ

మొక్కలు నాటిన మూడు సంవత్సరాల తరువాత, బాగా ఎదిగి పరిపక్వము చెందిన కాండాలను వాణిజ్య అవసరాల నిమిత్తం సేకరించుకోవాలి. అయితే, మొక్కల పూర్తి ఎరుగుదల మరియు నాణ్యతను నాల్గవ సంవత్సరంలో చూడవచ్చు. సాధారణంగా, మూడవ సంవత్సరం మొదలు పెద్ద వెదురు జాతులలో ఒక కాండం నుండి రెండు పిలకలు వస్తాయి. కనీసం ఒక వెదురు గుంపులో, ఆరు తృణకాండాలు, సంవత్సరం కంటే ఎక్కువ వయస్సు వుండి, సమాంతరంగా వుండేలా ఉండేలా చూసుకోవాలి. అలాగే, గత సంవత్సరంలో పెరిగిన తృణ కాండాల సంఖ్యకు, సేకరించే తృణ కాండాల సంఖ్య మించరాదని గమనించాలి. రెండు సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న ముదిరిన కాండాలను అలాగే ఉంచడం కూడా లాభదాయకం కాదు. వర్షాకాలం ముగిసిన తర్వాత శీతాకాలం మొదలు, ముఖ్యంగా జనవరి నుండి మే వరకూ పంట కోతకు అనుకూలమైనది.

మా చిరునామా

వెదురు సాంకేతిక సహాయక బృందం - కె.ఎన్.ఆర్.ఐ. (దక్షిణ మండలం)
కేరళ అటవీ పరిశోధనా సంస్థ; పీచి - 680 653, త్రిస్సూర్, కేరళ.
ఫోన్: 04872690100; మొబైల్: 9446505286
ఇమెయిల్: bts@kfri.res.in; వెబ్సైట్: www.bambooinfo.in

కేరళ అటవీ పరిశోధనా సంస్థ
(కేరళ రాష్ట్ర విజ్ఞాన సాంకేతిక మరియు పర్యావరణ మండలి)
పీచి - 680 653, త్రిస్సూర్, కేరళ
ఫోన్: 04872690100
ఫ్యాక్స్: +91-487-2690111
వెబ్సైట్: www.kfri.res.in

జాతీయ వెదురు సమాఖ్య
(భారత వ్యవసాయ మరియు రైతుల సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ),
శాస్త్రీ భవన్ న్యూఢిల్లీ, 110 001
వెబ్సైట్: www.nbm.nic.in

వెదురు సాగు

వెదురు సాంకేతిక సహాయక బృందం (దక్షిణ మండలం)

కేరళ అటవీ పరిశోధనా సంస్థ
(కేరళ రాష్ట్ర విజ్ఞాన సాంకేతిక & పర్యావరణ మండలి)
పీచి - 680 653, త్రిస్సూర్, కేరళ, భారతదేశం

వెదురు సాగు పర్యావరణ పునరుద్ధరణకు ప్రధానమైన సహజ వనరు

వెదురు, వేగంగా పెరుగే, పోయేసి అనే గడ్డి జాతి కుటుంబానికి చెందిన పుష్పించే మొక్క. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 121 ప్రజాతులు, 1642 జాతులు; అదేవిధంగా, మన భారతదేశంలో 144 జాతులు మరియు 6 ఉపజాతులు విస్తరించి ఉన్నాయి. పర్యావరణ సంబంధ విధులలో, వెదురు మొక్కల పాత్రను పరిశీలిస్తే, నిర్మాణరంగము, కాగితము, చేనేత పరిశ్రమలలో దాని ప్రాధాన్యత మరియు ప్రధాన శక్తి వనరుగా వీటి ఉపయోగం అందరికీ తెలుసు. వెదురు మొక్కల నుండి వివిధ రకాల ఉత్పత్తులను తయారుచేస్తూ ఎంతోమంది జీవనోపాధిని పొందుతున్నారు. వెదురుతో చేసిన గృహోపకరణ వస్తువులు, హస్తకళలు, ఆహారం, బొగ్గు, అగరు బత్తి, వాల్ క్లాడింగ్, డెక్కింగ్, ఫ్లోరింగ్, ప్యానెల్లు మరియు బీప్లు మొదలైన వాటికి ప్రతి సంవత్సరం డిమాండ్ పెరుగుతోంది. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, ఈ అద్భుతమైన మొక్కల్ని నాటడం ద్వారా జీవవైవిధ్య పరిరక్షణ, గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, స్థిరమైన అభివృద్ధి, నేల సారాన్ని పెంచడం, నీటిని శుద్ధి చేయడం మరియు భూగర్భ జలాన్ని పెంచడం, వాతావరణ మార్పు కొండచరియలు విరిగిపడటం మరియు నేల కోతను నియంత్రించడం, ప్రకృతి దృశ్యాల్ని అందంగా మార్చడం వంటి ఎన్నో అపారమైన పర్యావరణ ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి.

వెదురు సాంకేతిక సహాయక బృందం కె.ఎఫ్.ఆర్.ఐ. (బి.టి.ఎన్.జి. - కె.ఎఫ్.ఆర్.ఐ.)

1975 వ సంవత్సరంలో త్రిస్సూర్ జిల్లాలోని పీచి అను ప్రాంతంలో స్థాపించబడిన కేరళ అటవీ పరిశోధన సంస్థ (కె.ఎఫ్.ఆర్.ఐ.), కేరళ రాష్ట్ర విజ్ఞానసాంకేతికమరియు పర్యావరణమండలి (Kerala State Council for Science, Technology and Environment: KSCSTE)లో భాగంగా పని చేస్తోంది. అటవీ శాస్త్రానికి సంబంధించిన విషయాలపై సరియైన నిర్ణయాలను తీసుకోవడం, ప్రత్యేకించి సహజ వనరుల సంరక్షణ మరియు సుస్థిరమైన వినయోగానికి అవసరమైన శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానాన్ని అందించడం ఈ సంస్థ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం. వెదురు సాంకేతిక సహాయక బృందం (బి.టి.ఎన్.జి. - దక్షిణ మండలం), కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలోని జాతీయ వెదురు సమాఖ్య అందించే ఆర్థిక నిధులతో కె.ఎఫ్.ఆర్.ఐ., పీచి, నుండి తన కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తున్నది. ఇందులో భాగంగా వివిధ వెదురు జాతులు, వాటి సాగు మరియు ప్రత్యుత్పత్తి విధానాలు, క్రయ విక్రయాలు, ప్రాసెసింగ్, హస్తకళల తయారీకి గానూ సదస్సులు, శిక్షణ కార్యక్రమాలు నిర్వహించడంతో పాటు, వివిధ అంశాలలో వెదురు మొక్కలకు సంబంధించిన పరిశోధనలపై రైతులకు, విద్యార్థులకు మరియు ఇతర పాఠశామిశ్రితాలకు అవగాహన కల్పించి వారికి మద్దతును అందించే లక్ష్యాలతో ఈ బృందం పని చేస్తోంది.

ఆర్థికంగా ఉపయోగపడే కొన్ని ముఖ్యమైన వెదురు జాతులు

బాంబుసా బాంబోస్ (ముల్లు ములా)
ఇవి 30 మీ.ల ఎత్తు వరకు పెరగగల, ముళ్ళతో ఉన్న వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 20-40 సెం. మీ. పొడవు మరియు 6-12 సెం.మీ. వెడల్పును కలిగి ఉంటాయి. విత్తనాల ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: భవననిర్మాణం, హస్తకళలు, నిర్మాణ అవసరాలు, కర్తగుజ్జ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 10x10మీ.

బాంబుసా బాలోవ్వా (అస్సాం వెదురు)

ఇవి మధ్యస్థ పరిమాణం నుండి 12-22 మీ. ఎత్తు మరియు 6-15 సెం.మీ. వ్యాసంతో పెరగే వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 20-40 సెం.మీ. పొడవును కలిగి ఉంటాయి. కణజాల వర్ధనం మరియు శాఖీయ ప్రత్యుత్పత్తి ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: భవన నిర్మాణం, ఆహారం, హస్తకళలు, కర్తగుజ్జ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం : 7x7మీ.

బాంబుసా పాలీమార్కా
ఇవి 15-25 మీ. ఎత్తు మరియు 8-15 సెం. మీ. వ్యాసంతో పెరగే, సతత హరిత, దట్టమైన కుచ్చులతో ఉన్న వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 40-60 సెం.మీ. పొడవును కలిగి ఉంటాయి. లేత కాండగ్రాలు గోధుమ-ఆకుపచ్చ రంగులో ఉండి, తరువాత పరిపక్వత చెంది పసుపు రంగులోకి మారుతాయి. విత్తనాల ద్వారా మొక్కలను పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: భవనం నిర్మాణం, హస్తకళలు, గృహోపకరణాలు, కర్తగుజ్జ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు, ఆహారం.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 6x6 మీ.

బాంబుసా టుల్డా
ఇవి 7-23మీ. ఎత్తు మరియు 5-10 సెం. మీ. వ్యాసంతో పెరగగల వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 40-70 సెం.మీ. పొడవుతో తెల్లటి వలయ చారను కలిగి ఉంటాయి. విత్తనాల ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: నిర్మాణాలు, గృహోపకరణాలు, హస్తకళలు, పరంజా, అగర్బత్తి పరిశ్రమలు.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 5x5మీ.

డెండ్రోకలామస్ జైగాన్వియస్ (అనాములా)
ఇవి 30-40 మీ. ఎత్తు మరియు 20-30 సెం.మీ. వ్యాసంతో పెరగే వెదురుజాతి మొక్కలు; కణుపుమద్యమాలు 35-40 సెం.మీ. పొడవును కలిగి, మందమైన గోడలతో ఉంటాయి. విత్తనాలు మరియు శాఖీయ ప్రత్యుత్పత్తి ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: భవన నిర్మాణం, ఆహారం, హస్తకళలు, కర్తగుజ్జ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం: 10x10మీ.

డెండ్రోకలామస్ లాంగిస్పాథస్ (నీలస్ ములా)
ఇవి సాధారణంగా 20-24 మీ. ఎత్తు మరియు 6-10 సెం.మీ. వ్యాసంతో పెరగగల వెదురుజాతి మొక్కలు; లేత దశలో, బూడిద-ఆకుపచ్చ రంగుతో ఉంటాయి. కణుపుమద్యమాలు కొద్దిగా ఉబ్బి, 25-60 సెం.మీ. పొడవును కలిగి ఉంటాయి. విత్తనాల ద్వారా వీటిని పెంచుకోవచ్చు.
ఉపయోగాలు: కర్తగుజ్జ మరియు కాగితం పరిశ్రమలు, హస్తకళలు, టూత్ పిస్ట్ గా వినయోగించబడతాయి.
సాగులో మొక్కల మధ్య అంతరం : 5x5 మీ.

